

Arbejdsgivere ønsker ikke kandidater med kortere uddannelser

En ny undersøgelse lavet af Djøf om arbejdsgivernes holdning til at ansætte nyuddannede akademiske medarbejdere slår fast, at forslaget om at afkorte en del af universitetsuddannelserne, ikke er efterspurgt. Størstedelen af arbejdsgiverne mener, at en halvering af kandidatuddannelserne fra to til et år medfører en forringelse af kandidaterne.

Analysen viser at:

- Næsten 8 ud af 10 chefer (77 procent) mener, at det vil være en forringelse, hvis kandidatuddannelsen forkortes.
- 7 ud af 10 chefer (72 procent) vil foretrække en medarbejder med en toårig kandidatuddannelse, hvis de selv kan vælge.
- To ud af tre chefer (64 procent) mener, at medarbejdere med en etårig kandidatuddannelse skal have lavere løn end medarbejdere med en toårig kandidatuddannelse – typisk 5 til 10 procent lavere.
- 91 procent af cheferne nævner personlighed som et af de vigtigste parametre, når de ansætter. Og 67 procent nævner erhvervs erfaring som et af de vigtigste parametre. Studieretning er det tredjehyppigst valgte parameter med 42 procent, der angiver det som et af de tre vigtigste.
- Adspurgt om hvad der kan undværes i løbet af uddannelsen, svarer cheferne, at det særligt er specialet og erhvervs erfaring, der ikke kan undværes. Flest mener, at udveksling i udlandet kan undværes. Der er mindre forskelle mellem sektorerne; chefer i den private sektor lægger mere vægt på erhvervs erfaring og udveksling end chefer i den offentlige sektor.
- Overordnet set mener cheferne, at de akademiske medarbejdere med kort erfaring har et godt udgangspunkt, når de er færdige på universitetet: 86 procent mener, at de har gode redskaber til at sætte sig ind i nye problemstillinger, 85 procent mener, at de har god grundfaglighed at bygge videre på og 77 procent mener, at de kan det, der forventes af dem.

Djøf mener

Regeringens forslag om at halvere kandidatuddannelsen for flertallet af samfundsvidenskabelige og erhvervsøkonomiske uddannelser vil gå ud over både uddannelseskvalitet og de studerendes trivsel. Har man kun et år til at blive kandidat, vil man presse mulighederne for studierelevant arbejde eller praktik, som i dag er efterspurgte uddannelseselementer hos mange arbejdsgivere.

Undersøgelsen bekræfter, at vi mangler et klart svar på, hvad det er for et problem, man prøver at løse. Der er stor efterspørgsel på kandidater fra de samfundsvidenskabelige og erhvervsøkonomiske uddannelser. Ledigheden er rekordlav. Og hverken erhvervsliv eller offentlige arbejdsgivere efterspørger kortere uddannede kandidater - tværtimod.

Politikerne taler om mere arbejdsmarkedsrettede uddannelser. Men erhvervsretning er ikke en modsætning til akademisk grundfaglighed. Kun få universitetsuddannelser uddanner til en specifik

profession. Styrken ved de akademiske uddannelser er netop, at de giver et sæt grundkompetencer, som kan bruges til en bred vifte af jobs. Det bekræfter aftagerpaneler på studierne igen og igen, og nu også denne undersøgelse. En universitetsuddannelse uddanner ikke til det første job, men til et langt arbejdsliv.

Indhold

Arbejdsgivere dumper forkortelse af universitetsuddannelserne	1
Chefer mener, at en forkortelse af kandidatuddannelsen vil være en forringelse og foretrækker toårige kandidater	3
Chefer vil have kandidater med erhvervserfaring	8
Cheferne oplever, at kandidaterne har et godt udgangspunkt	13
Metode	14

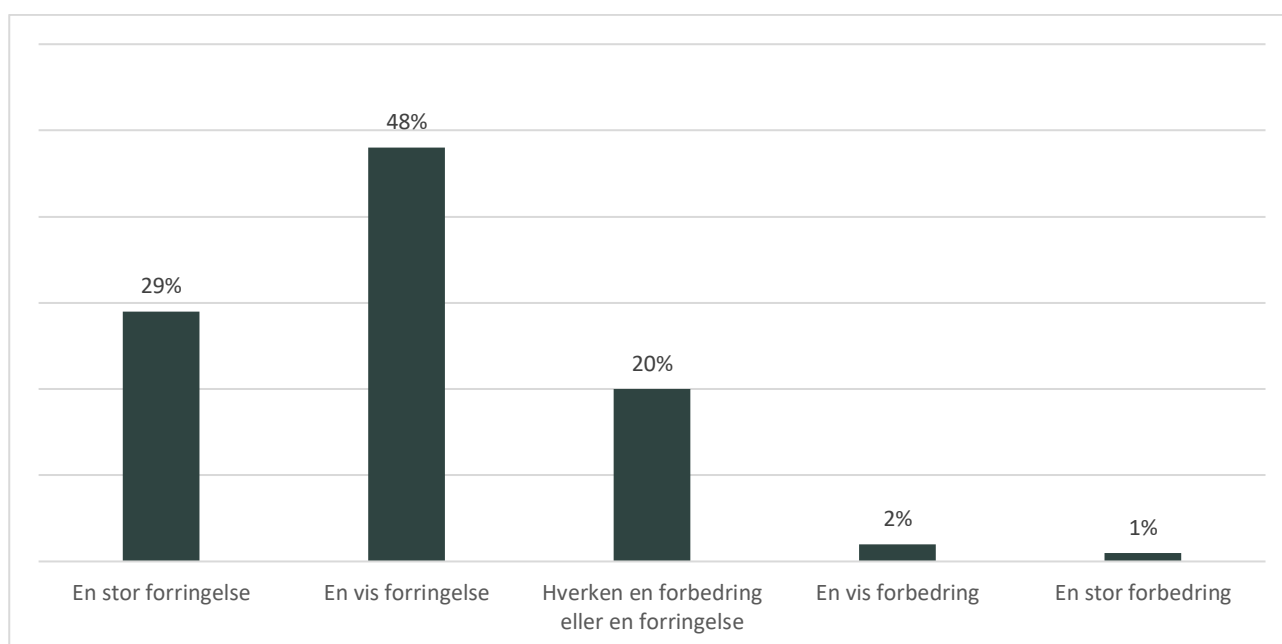
Chefer mener, at en forkortelse af kandidatuddannelsen vil være en forringelse og foretrækker toårige kandidater

Der er foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt offentlige og private chefer med personaleansvar.

Der er spurgt ind til, hvorvidt de mener, at en forkortelse – som beskrevet i regeringsgrundlaget – vil være en forringelse eller forbedring af de kandidater, der bliver færdige.

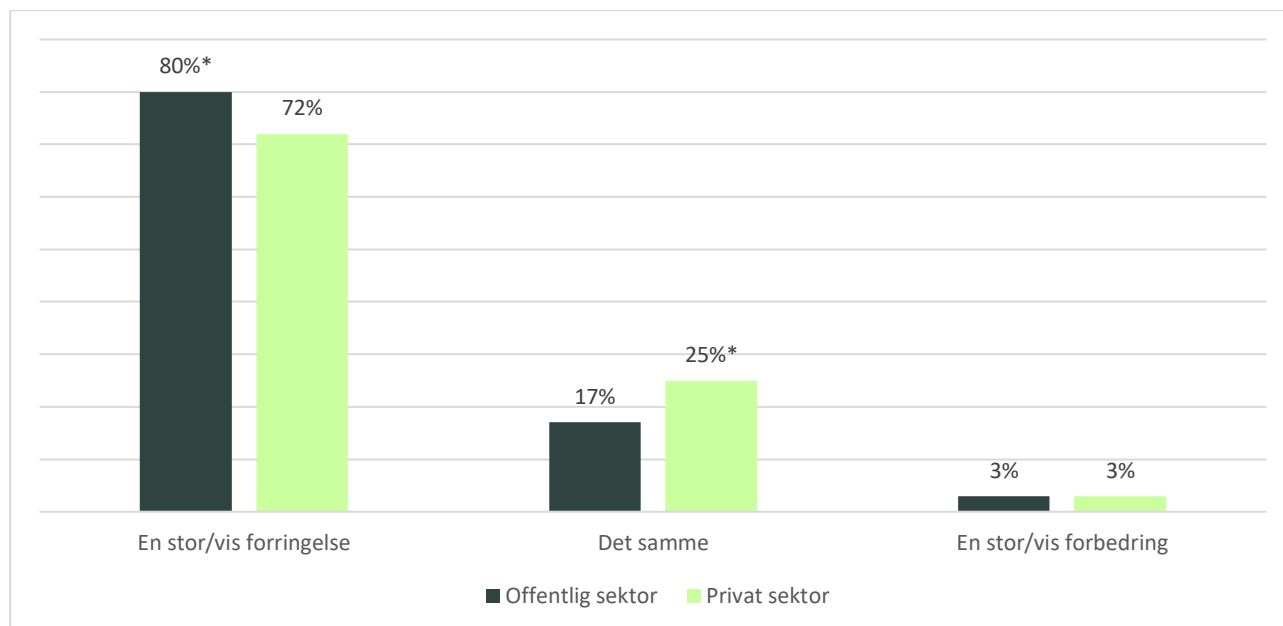
Langt størstedelen – 77 procent – mener at det vil være en stor (29 procent) eller en vis (48 procent) forringelse. Kun 3 procent mener, at det vil være en forbedring.

Figur 1. Mener du, at en forkortelse af universitetsuddannelser vil medføre en forringelse eller en forbedring af kandidaterne, der kommer på arbejdsmarkedet?

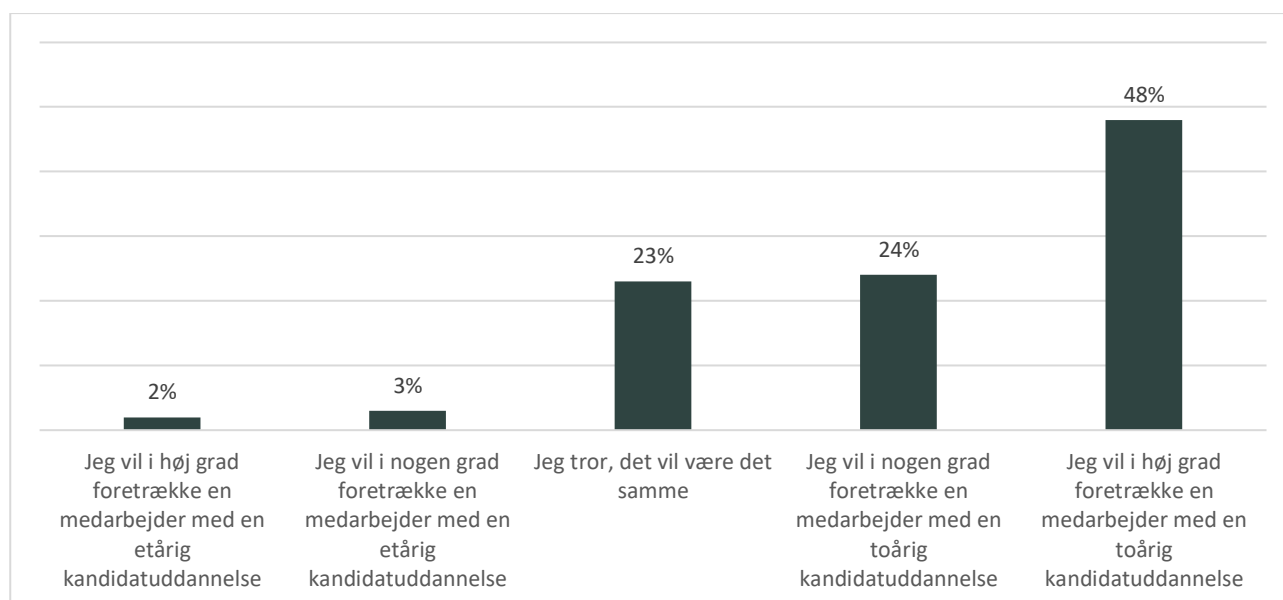
Der er kun mindre forskelle mellem chefer fra den offentlige og den private sektor, hvor flere fra den offentlige sektor (80 procent) mener det vil være en forringelse, mens det drejer sig om 72 procent i den private sektor. Til gengæld mener lidt flere fra den private sektor, at det vil være det samme. Kun 3 procent i både den private og offentlige sektor mener, det vil være en forbedring.

Figur 2. Mener du, at en forkortelse af universitetsuddannelser vil medføre en forringelse eller en forbedring af kandidaterne, der kommer på arbejdsmarkedet? Opdelt på sektor.

Der er blevet spurgt ind til, hvorvidt man vil foretrække en medarbejder med en etårig eller en toårig kandidatuddannelse. Næsten tre ud af fire vil i nogen eller høj grad foretrække en toårig kandidat, mens kun en ud af 20 (5 procent) vil foretrække en etårig kandidat. Knap hver fjerde (23 procent) tror det vil være det samme.

Figur 3. Hvis du selv kan vælge, vil du da foretrække en medarbejder med en kandidatgrad på et eller to år?

Der har været mulighed for at kommentere på hvorfor man foretrækker en medarbejder med en etårig eller toårig kandidatuddannelse, hvilket mange har valgt at gøre. En ting, der går igen i størstedelen af kommentarerne er hensynet til, at de har mulighed for at kombinere uddannelsen med erhvervs erfaring, som fx her:

"De to års kandidatuddannelse giver bedre mulighed for mere erfaring fra studiejob og praktikker med som jeg oplever som meget kompetencegivende. Kombinationen af studie og praktik/studiejob giver i min optik dygtigere kandidater." (Chef, privat sektor)

eller som denne offentligt ansatte chef skriver:

"Det er tydeligt at det er på kandidaten at fagligheden og relevante erfaringer fra samarbejde i løbet af studietiden giver stor gevinst."

Der er i kommentarerne også fokus på og en bekymring for, at den kortere kandidatuddannelse vil gå ud over faglighed og faglig fordybelse:

"Kandidaten er ofte valgfagsbaseret og kan bidrage til en større fordybelse og dygtiggørelse af specifikke emner." (Chef, privat sektor)

Eller som denne chef i den offentlige sektor:

"Kandidaterne opnår en betydelig bedre metodeforståelse og værktøjskasse på en grundig kandidatuddannelse, som jeg ikke tror kan klares på et år. Når de kommer ud hos os på arbejdsmarkedet, skal vi nok træne dem i de praktiske færdigheder og anvendelser af deres gode grunduddannelser." (Chef, offentlig sektor)

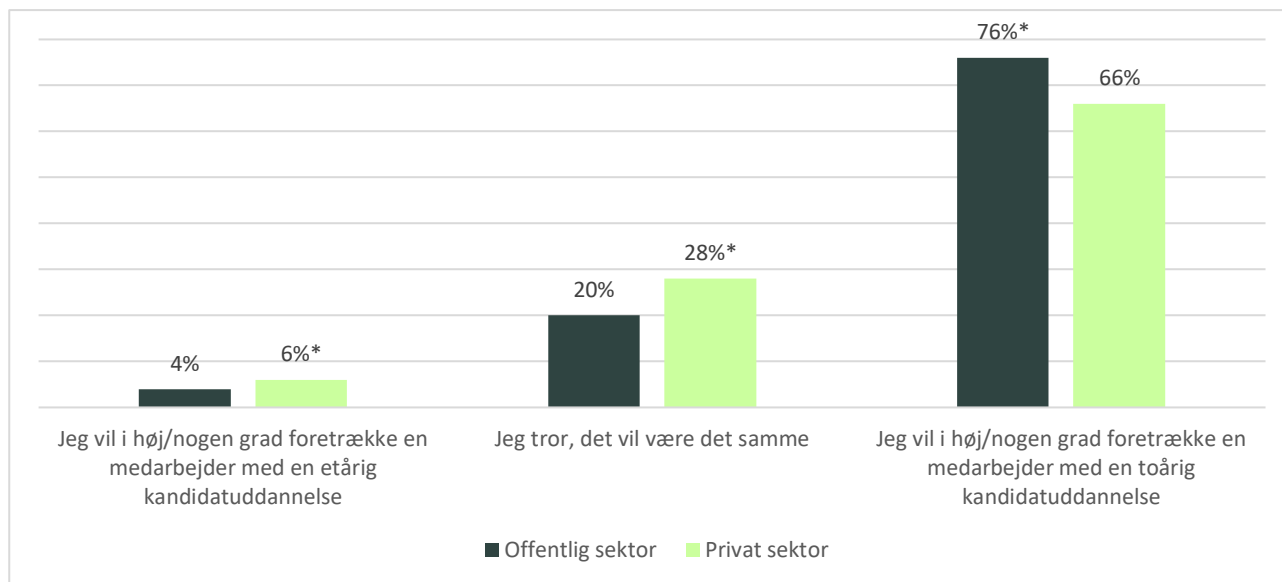
Endelig kommenterer mange også på den generelle modenhed og erfaring, kandidaterne opnår i løbet af kandidatuddannelsen:

"2 år giver en større erfaring med komplicerede opgaver og en større parathed til at komme ud i virkeligheden." (Chef, privat sektor)

"Jeg har svært ved at forestille mig at man kan nå at få nok specialiseret viden ind under huden på kun ét år på en kandidat. Flere undervisningstimer betyder mere undervisning på kortere tid, men det tages fra tiden til fordybelse og refleksion. Vi får samlebånds-akademikere som måske nok kan en masse teori fra en bog, men hvis ikke de på studiet har tid og mulighed til at reflektere, diskutere og gå i dybden, er det tom, overfladisk viden de kommer ud med." (Chef, offentlig sektor)

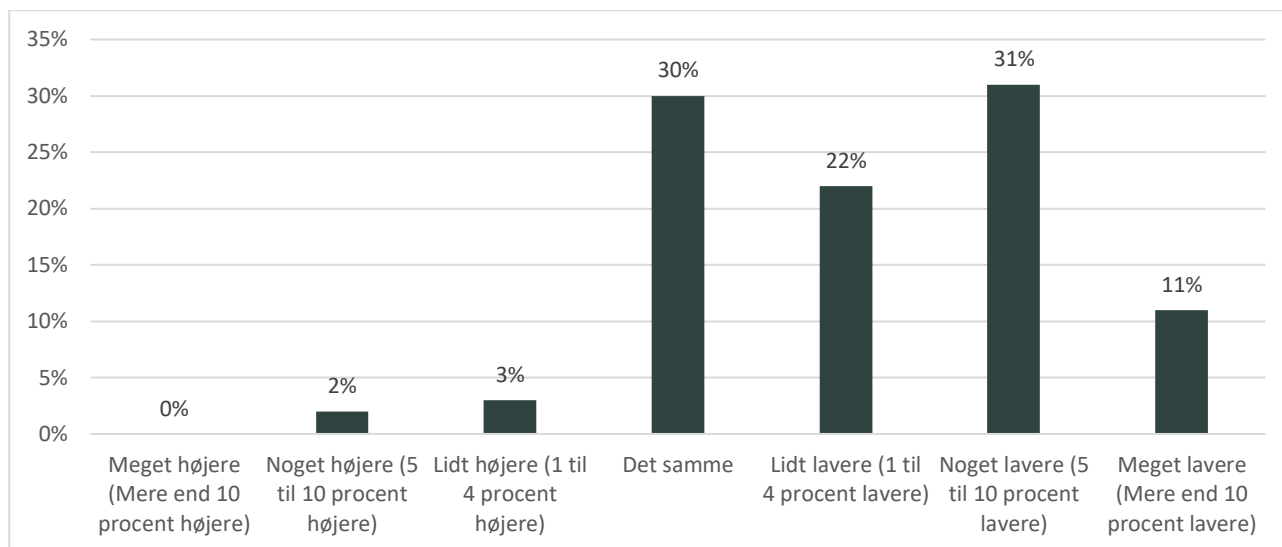
Der er forskelle på chefer fra den offentlige og den private sektor. 66 procent fra den private sektor foretrækker en medarbejder med en toårig kandidatuddannelse, mens det er 76 procent af cheferne i den offentlige sektor. I både den offentlige og private sektor er det ganske få, der vil foretrække en medarbejder med en etårig kandidatuddannelse, kun 4 procent i den offentlige sektor og 6 procent i den private sektor.

Figur 4. Hvis du selv kan vælge, vil du da foretrække en medarbejder med en kandidatgrad på et eller to år? Opdelt på sektor

Cheferne er blevet bedt om at vurdere, hvilken løn de synes man skal have, hvis man har en kortere kandidatuddannelse. Samlet set mener 5 procent, at de skal have en højere løn og 30 procent mener, at de skal have den samme løn som en medarbejder med en toårig kandidatuddannelse. Resten – knap to ud af tre – mener, at medarbejdere med en etårig kandidatuddannelse skal have lavere løn end medarbejdere med en toårig kandidatuddannelse. De fleste – 31 procent – mener, at lønnen skal være 'noget lavere', mens 22 procent mener at lønnen skal være 'lidt lavere' og 11 procent mener, at lønnen skal være 'meget lavere'.

Figur 5. Forestil dig, at du skal ansætte en medarbejder med en etårig kandidatuddannelse. Hvordan synes du lønnen skal være i forhold til en medarbejder med en toårig kandidatuddannelse?

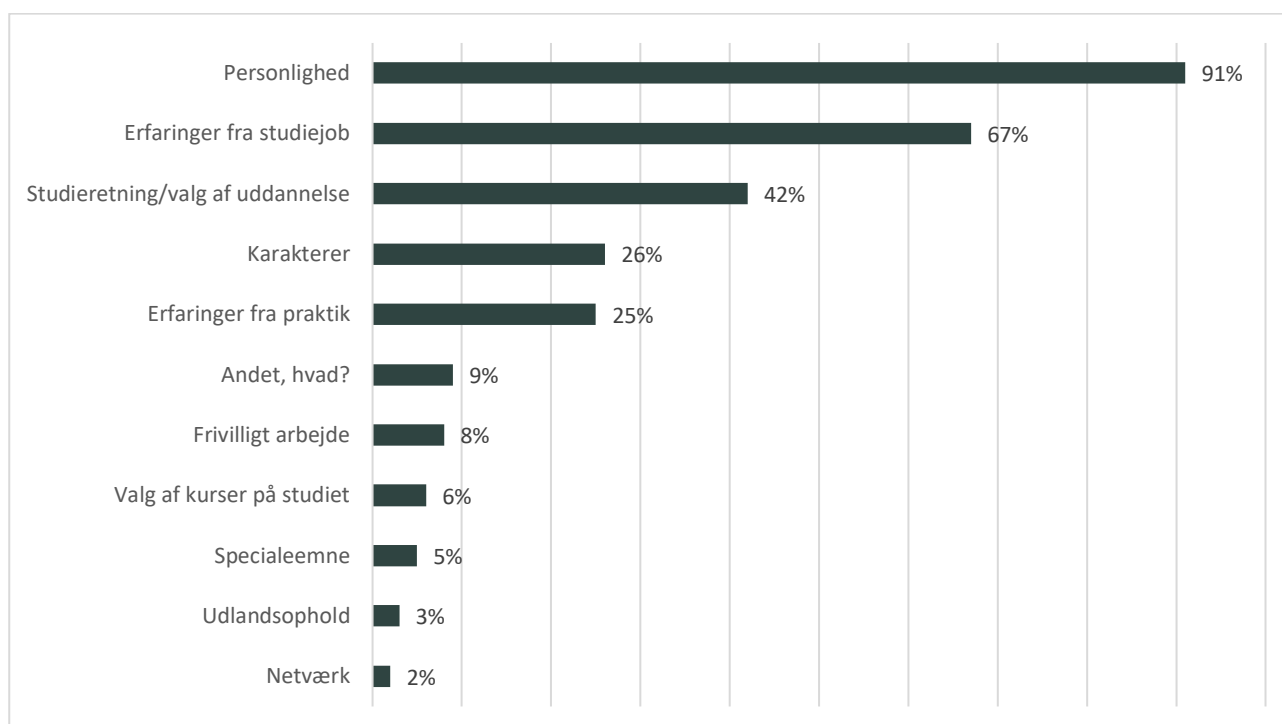
Der er ikke signifikante forskelle mellem den offentlige og den private sektor, udover at flere (36 procent) i den private sektor mener, at lønnen skal være den samme for etårige og toårige kandidater, mens det er 23 procent i den offentlige sektor.

Chefer vil have kandidater med erhvervs erfaring

De chefer, der har ansat en kandidat med kort erfaring indenfor de seneste to år er blevet spurgt til, hvad de lægger vægt på, når de ansætter en kandidat med kort erfaring. De andre chefer er blevet spurgt, hvad de vil lægge mest vægt på.

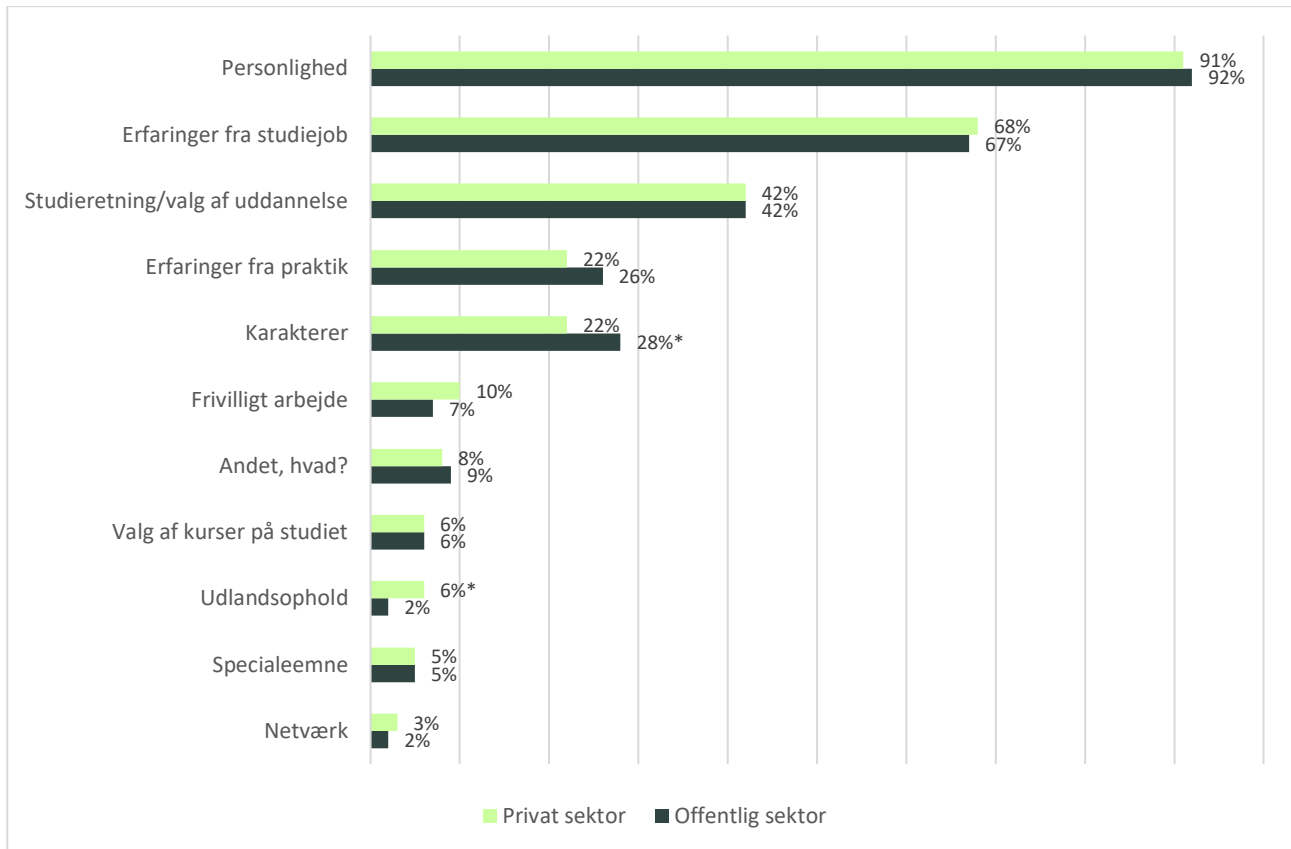
Ni ud af 10 chefer nævner personlighed som en af de tre vigtigste ting, mens erfaringer fra studiejob er det næstvigtigste, idet to ud af tre chefer nævner det. Ganske få nævner netværk, udlandsophold, specialeemne og valg af kurser.

Figur 6. Hvad lægger du mest vægt på/vil du lægge mest vægt på, hvis du skal ansætte akademiske medarbejdere med kort erfaring (dvs. højst to års erfaring)? Vælg de tre vigtigste

Der er ikke store forskelle mellem den offentlige og private sektor. Dog lægger signifikant flere i den offentlige sektor vægt på karakterer i forhold til den private sektor (hhv. 28 procent og 22 procent). Til gengæld lægger signifikant flere i den private sektor vægt på udlandsophold (6 procent), mens det kun er vigtigt for 2 procent i den offentlige sektor.

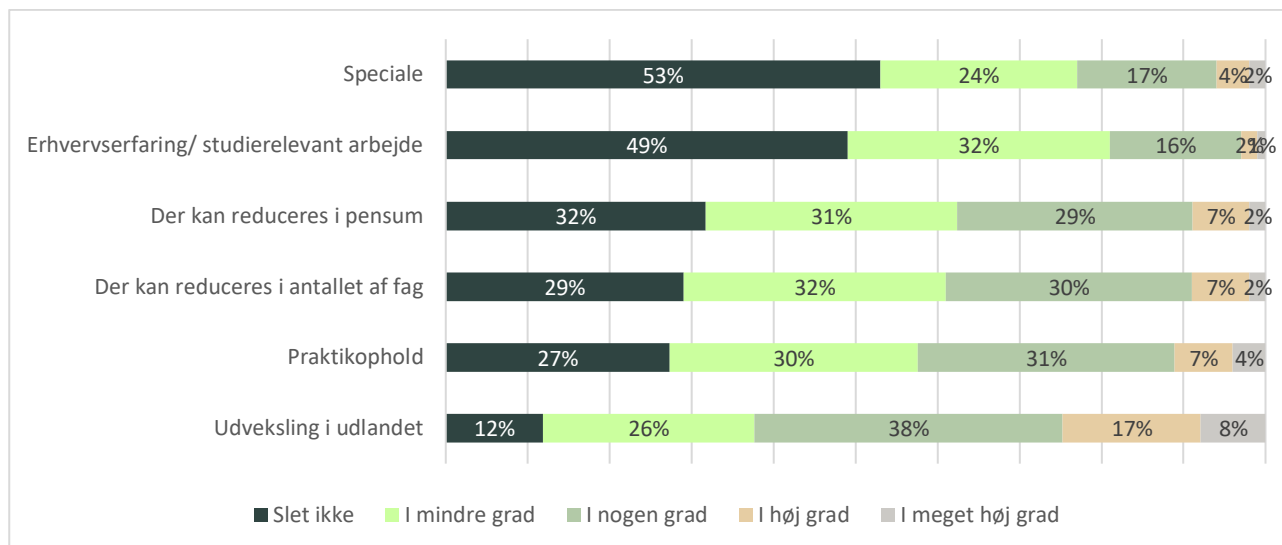
Figur 7. Hvad lægger du mest vægt på/vil du lægge mest vægt på, hvis du skal ansætte akademiske medarbejdere med kort erfaring (dvs. højst to års erfaring)? Vælg de tre vigtigste. Opdelt på sektor

Cheferne er blevet spurgt om, hvad de mener, der kan undværes i løbet af den nuværende kandidatuddannelse. Overordnet set er der ikke meget, der kan undværes.

Næsten fire ud af fem (77 procent) svarer, at specialet slet ikke eller i mindre grad kan undværes og endnu flere vil ikke undvære, at kandidaterne har haft erhvervs erfaring. 81 procent svarer, at erhvervs erfaringen i mindre grad eller slet ikke kan undværes. Og kun 3 procent mener, at det i høj eller meget høj grad kan undværes. Udveksling i udlandet er den del, som flest mener kan undværes. Hver fjerde mener, at det i høj eller meget høj grad kan undværes, dog mener 38 procent at det slet ikke eller i mindre grad kan undværes.

Figur 8. Hvad tænker du, der kan undværes i løbet af den nuværende kandidatuddannelse?

Der har været mulighed for at kommentere i forhold til sit svar. Der er mange svar, der nævner – ligesom ovenfor – muligheden for faglig fordybelse og solid viden:

”Gode solide uddannelser er en god investering i den enkelte og i vores samfund. Jeg har superdygtige, veluddannede medarbejdere. Jeg satser på høj faglighed. Det virker” (Chef, privat sektor)

Eller

”Jeg kan ikke se det giver mening at tale om at reducere indholdet. Vi skal bygge vores udvikling på uddannelse og kompetencer. Vi skal i DK være de bedste og dermed stå stærkt i det globale marked.” (Chef, privat sektor)

Eller denne offentlige chef, der sætter det på spidsen:

”Jeg synes ikke der skal skæres i de nuværende kandidatuddannelser. Det er fuldstændig forfejlet. Et videnssamfund kan ikke overleve på andenrangs viden”

Mange nævner også kombinationen mellem faglighed og erhvervs erfaring gennem praktik eller relevant erhvervs erfaring:

”Fordi den nuværende kandidatuddannelse sikrer fagligt og analytisk stærke kandidater. Suppleret med studierelevant arbejde uddannes kandidater, der gør god fyldest på vores arbejdsplads.” (Chef, offentlig sektor) eller

”Hvis kandidaten bliver ændret fra en 2-årig uddannelse til en 1-årig uddannelse, så må det ikke reducere antallet af fag eller reducere pensum, da dette ville forringe uddannelsen.” (Chef, offentlig sektor)

”En af mine største problemer med S-regeringens udspil er den konsekvens det kan have på den studerendes erhvervs erfaring via et relevant studiejob. Hvis de skal have det samme antal forelæsninger på en enkelt år, som de ellers ville skulle have haft på to år, så vil det formentlig have en stor betydning for, om de ville

kunne have et relevant studiejob ved siden af studiet og nå at opnå den nødvendige erhvervs erfaring der skal til efter endt uddannelse.

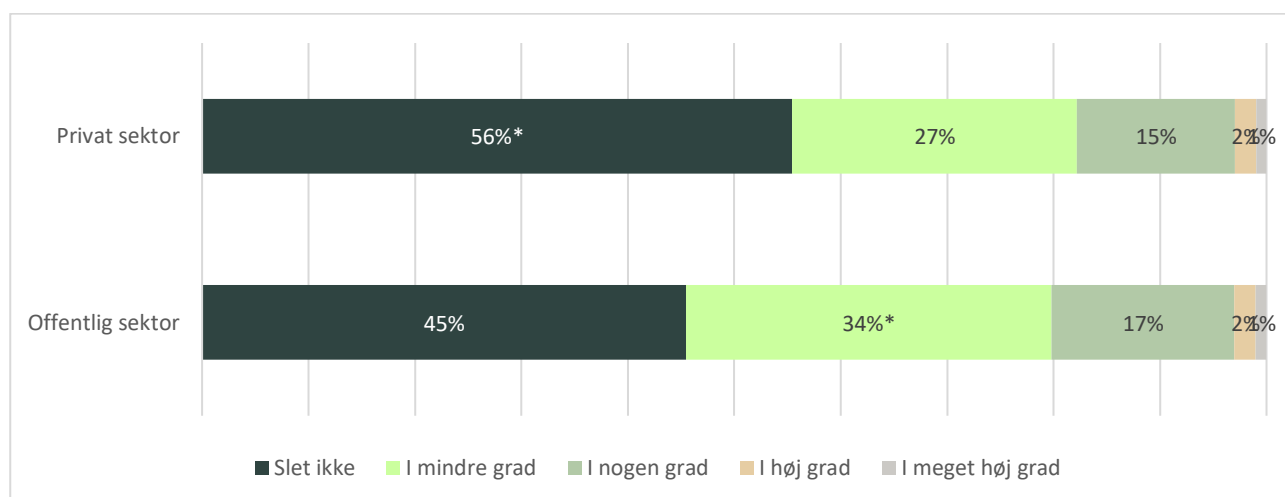
Jeg lægger en del vægt på en ansøgers studiejob, når jeg indkalder til jobsamtale.” (Chef, privat sektor)

Der er kun mindre forskelle mellem den offentlige og den private sektor.

Blandt private arbejdsgivere mener over halvdelen, at erhvervs erfaring eller studierelevant arbejde slet ikke kan undværes, men det er færre (45 procent) i den offentlige sektor. Til gengæld mener flere i den offentlige sektor (34 procent) end i den private sektor (27 procent) at det i mindre grad kan undværes.

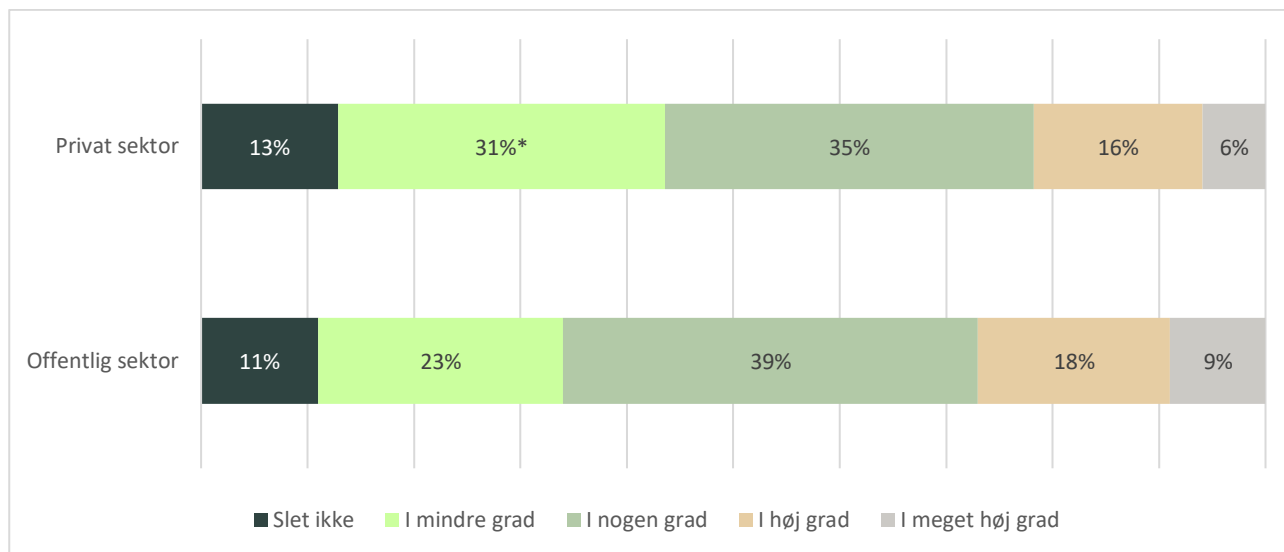
Både i den private og offentlige sektor er det meget få (3 procent), der mener at erhvervs erfaring kan undværes.

Figur 9. Hvad tænker du, der kan undværes i løbet af den nuværende kandidatuddannelse? – Erhvervs erfaring/studierelevant arbejde

Der er også mindre forskelle, når det kommer til hvorvidt cheferne mener at udveksling i udlandet kan undværes. For både offentlige og private chefer er udvekslingsophold det element, der bedst kan undværes. Men flere chefer fra den private sektor (31 procent) end fra den offentlige sektor (23 procent) mener, at udvekslingsophold i mindre grad kan undværes.

Figur 10. Hvad tænker du, der kan undværes i løbet af den nuværende kandidatuddannelse? – udveksling i udlandet

Cheferne oplever, at kandidaterne har et godt udgangspunkt

Overordnet set oplever cheferne, at akademiske medarbejdere med kort erfaring har gode forudsætninger. Cheferne har haft mulighed for at kommentere, hvilket mange (373) har valgt at gøre. Udvalgte citater er vist.

Mere end 8 ud af 10 chefer (86 procent) er delvist eller meget enige i, at akademiske medarbejdere med kort erfaring har gode redskaber til at sætte sig ind i nye problemstillinger. Og Kun 4 procent er helt eller delvist uenige i udsagnet.

"Akademiske uddannelser er gode til at klæde de studerende på ift. grundteorier og oplæring i at sætte sig ind i kompliceret stof." (Chef, privat sektor)

"Jeg synes hovedsageligt at uddannelsen (jeg tænker jura) skal lære folk at lære, at tænke kritisk, give dem grundlæggende juridiske kundskaber og derefter lade dem vælge hvad de interesserer sig for. Og det gør de." (Chef, privat sektor)

Næsten lige så mange (85 procent) er helt eller delvist enige i, at akademiske medarbejdere har en god grundfaglighed fra studiet at bygge videre på. Og kun seks procent er helt eller delvist uenige.

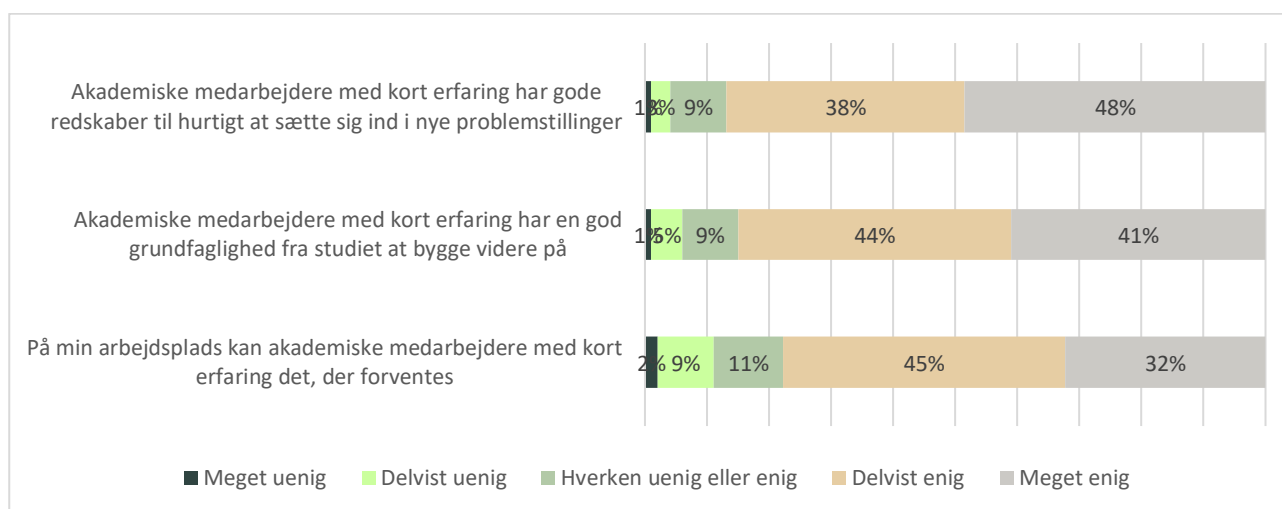
"Det vi laver hos os, lærer man ikke på et studie. Men de strukturer og metoder, man lærer på et studie, er et godt fundament." (Chef, privat sektor)

"Akademiske nyuddannede har for det meste en fin grundfaglighed inden for skriftlighed, strukturering af stof, analyse etc. Den specialiserede faglighed skal de lære i deres ansættelse." (Chef, offentlig sektor)

Langt de fleste chefer er enige i, at kandidater med kort erfaring kan det, der forventes, samlet set er 77 procent helt eller delvist enige i, at kandidaterne kan det forventede. 11 procent er helt eller delvist uenige.

"Min erfaring er, at det er meget forskelligt, om akademikere med kort erfaring kan det, der forventes. Nogle har gode grundkompetencer og redskaber til hurtigt at sætte sig ind i nye opgaver m.v., mens andre har brug for en længere oplæring. Som arbejdsgivere er vi nok ikke altid helt skarpe på, hvad vi forventer af akademikere med kort erfaring, men jeg tænker ikke, at det er faglig specialisering." (Chef, offentlig sektor)

Figur 11. Hvor enig eller uenig er du i udsagnene?

Metode

Der er udsendt et spørgeskema til ledere med personaleansvar i den offentlige og private sektor. Der er svar fra 1632 ledere og yderligere 144 ledere har påbegyndt, men ikke afsluttet skemaet. Det svarer til en svarprocent på 16. Der er svar fra 1280 chefer i den offentlige sektor og 465 chefer i den private sektor. Dataindsamlingsperioden har været kort, fra den 6. december til den 16. december. Der er ikke fundet systematisk bortfald bortset fra mindre afvigelser på sektor og alder, hvorfor data er vejet på disse. Der er ikke tvungent svar, hvorfor der kan være mindre forskelle på antal svar i hver figur. 'Ved ikke' er typisk kodet ud for at give et bedre overblik.

Svarpersonerne er blevet præsenteret for teksten:

"Den fungerende S-regering fremlagde i september 2022 et reformudspil til kandidatuddannelserne i Danmark. I udspillet lægger regeringen op til, at der fremadrettet skal være tre typer af kandidatuddannelser. Det vil for 70 procent af de samfundsvidenskabelige studerende betyde, at deres kandidatuddannelse halveres til et år. Det ene år på kandidatuddannelsen foreslås tilrettelagt med flere ugentlige undervisningstimer."

Før de er blevet bedt om at forholde sig til spørgsmålene om

- De vil foretrække en medarbejder en etårig eller toårig kandidatuddannelse
- Hvad de synes en sådan kandidat skal have i løn
- Ændringen er en forbedring eller forringelse